

20. 3. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K povaze ručení společníků veřejné obchodní společnosti

Nejvyšší soud České republiky se v jednom ze svých rozhodnutí z nedávné doby opětovně zabýval povahou ručení společníků veřejných obchodních společností za závazky těchto společností.

Obecně o ručení společníků veřejné obchodní společnosti

Ustanovení § 86 obchodního zákoníku stanoví, že veřejná obchodní společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem a společníci ručí za závazky této společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně. Z tohoto ustanovení vyplývá povinnost veřejné obchodní společnosti splnit veškeré své závazky. Schopnost dostát svým závazkům je ale ohraničena velikostí majetku, se kterým veřejná obchodní společnost disponuje. Pokud by však společnost svým závazkům nedostála, nastupuje ručitelství jejích společníků jako ručitelů.

Tento závazek vzniká ze zákona a společníci jej nemohou ve společenské smlouvě vyloučit ani jinak limitovat. Na první pohled by se tedy mohlo zdát, že ručení společníků veřejné obchodní společnosti bude podléhat obchodněprávnímu režimu, neboť právní úprava ručení je v plném rozsahu upravena obchodním zákoníkem, stejně jako veřejná obchodní společnost včetně vnitřního uspořádání. Pro režim obchodněprávní by svědčilo i ustanovení § 261 odst. 3 písm. a) obchodního zákoníku, podle kterého se vztahy mezi společníkem a obchodní společností řídí ustanoveními obchodního zákoníku, a částečně i výklad ustanovení § 261 odst. 4 obchodního zákoníku, podle něž se obchodním zákoníkem řídí vztahy vzniklé při zajištění plnění závazků v obchodně závazkových vztazích. Naopak pro režim občanského práva by svědčila skutečnost, že ručení je akcesorický vztah a měl by tak následovat vztah hlavní, pokud se tento řídí občanským zákoníkem. Jaký výklad je podle Nejvyššího soudu ČR správný, se dozvíte v následujících řádcích.

Popis kauzy

Nejvyšší soud České republiky ve svém usnesení vyhlášeném dne 15. listopadu 2011 pod sp. zn. 20 Cdo 2973/2011 odpovídal právě na otázku, zda se promlčení pohledávky vyplývající z ručitelství vztahu vůči společníkům veřejné obchodní společnosti řídí občanským či obchodním zákoníkem. V předmětném sporu se směnečný věřitel nařízením exekuce domáhal svých nároků vyplývajících ze směnky na společnících veřejné obchodní společnosti jako zákonných ručitelích. Klíčovou otázkou bylo, zda běh promlčecí lhůty vůči společníkům se řídí podle občanskoprávní nebo obchodněprávní úpravy.

Podle ustanovení § 110 odst. 1 občanského zákoníku platí, že pokud bylo právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu či jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode **dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno**. Oproti tomu ustanovení § 408 odst. 1 obchodního zákoníku stanoví, že promlčecí doba skončí nejpozději po uplynutí deseti let ode dne, **kdy počala poprvé běžet**.

Vzhledem k tomu, že zákon směnečný a šekový upravuje pouze některé promlčecí lhůty ve vztahu k směnečným nárokům, použije se podpůrně ustanovení o promlčení stanovené v občanském zákoníku [1].

Společníkům vyhovovala obchodněprávní úprava, neboť podle ní by byl směnečný nárok věřitele promlčen. Argumentovali mj. výše zmíněným ustanovením § 261 odst. 4 obchodního zákoníku.

Proti tomu samozřejmě věřitel prosazoval svůj názor, podle kterého se ručení vyplývající ze směnečné pohledávky řídí občanským zákoníkem, a tudíž jeho nárok ještě není promlčen.

Stanovisko Nejvyššího soudu ČR

Nejvyšší soud ČR připomněl a potvrdil shodné závěry odvolacího soudu i soudu první instance, které k otázce promlčení zaujaly stanovisko, že *„... jestliže totiž hlavní závazek veřejné obchodní společnosti je závazkem směnečným, jenž má povahu občanskoprávní, řídí se i promlčení občanským zákoníkem, a to včetně promlčení ručitelských závazků.“* Nejvyšší soud ČR také odkázal na své předchozí rozhodnutí ze dne 8. dubna 2008, sp. zn. 32 Cdo 2631/2007, ve kterém v podobné věci uzavřel, že *„... podléhal-li závazkový vztah z bezdůvodného obohacení vzniklý mezi žalobci a dlužníkem (společností) režimu občanského zákoníku, řídí se i ručení žalovaných za závazek dlužníka (společnosti) ustanoveními občanského zákoníku (§ 546 a násl. obč. zák.). Skutečnosti, zda jde o smluvní či zákonné ručení, resp. že vznik zákonného ručení společníků veřejné obchodní společnosti za závazky společnosti upravuje obchodní zákoník, jsou bez významu, neboť na nich uplatnění režimu toho kterého kodexu obchodní ani občanský zákoník nezakládají.“*

Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že závazek ručitele vůči věřiteli uspokojit jeho pohledávku za dlužníkem (pokud ji neuspokojí dlužník), neznamená, že je ručitelský závazek identický se závazkem dlužníka. Odlišnost těchto dvou vztahů spočívá v tom, že ručitelský závazek je ve vztahu k závazku dlužníka akcesorický a subsidiární. Právě tento akcesorický a subsidiární charakter ručení vůči hlavnímu závazku je rozhodující v řešení otázky, podle jakého režimu se bude řídit tento ručitelský závazek.

Závěrem

Z výše uvedených rozhodnutí tak lze učinit jednoznačný závěr, že režim ručení společníků veřejné obchodní společnosti závisí zásadně na režimu, kterým se řídí původní hlavní závazek. Tento závěr má pak dalekosáhlé konsekvence, protože nejen úprava promlčení je v občanském a obchodním zákoníku odlišná (zejména určení počátku běhu promlčecí lhůty, či obecná délka promlčecí lhůty). Nemalé odchylky můžeme najít například i v koncepci smluvní pokuty (v obchodněprávních vztazích má soud právo snížit nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu, v občanskoprávních vztazích by bylo takové ujednání neplatné), úroků z prodlení (v obchodněprávních vztazích si smluvní strany mohou dohodnout výši úroků z prodlení, naopak ve vztazích podle občanského zákoníku by byla taková dohoda neplatná), či odpovědnosti za škodu (v obchodněprávních vztazích platí odpovědnost objektivní, v občanskoprávních vztazích je základem odpovědnost subjektivní). Je tak proto nutné si uvědomit, že ručení společníků veřejné obchodní společnosti se může řídit jak občanským tak i obchodním zákoníkem se všemi odlišnostmi, které tyto kodexy obsahují.

Mgr. Ing. Michal Růžička

[DVOŘÁK & SPOL., advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12,
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

e-mail: office@akds.cz

[1] Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší soud ČR např. ve svém usnesení ze dne 2. prosince 2010, sp. zn. 20 Cdo 436/2009, ve kterém mj. uvádí, že „.... s ohledem na charakter směnečného závazku (bez ohledu na povahu účastníků směnečného závazkového vztahu nebo na povahu kauzální pohledávky), se proto otázky promlčení neupravené zákonem č. [191/1950](#) Sb., tedy i běh promlčecí doby judikované směnečné pohledávky, posoudí podle nejjobecnější právní úpravy a tou je občanský zákoník.“

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)